

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref: 20/00656-3

Dato: 31.03.20

Utlendingsdirektoratets svar på høring - NOU 2019: 26 - Rusreform - fra straff til hjelp

Utlendingsdirektoratet (UDI) viser til offentlig høring av NOU 2019:26 *Rusreform – fra straff til hjelp*.

Bakgrunnen for oppnevningen av Rusreformutvalget er erkjennelsen av at rusproblematikk i all hovedsak er en helseutfordring, jf. punkt 1.2 om utvalgets mandat. Utvalgets oppgave har vært å forberede gjennomføringen av regjeringens rusreform i overensstemmelse med Granavolden-plattformen. Formålet er å endre myndighetenes reaksjoner mot personer som tas for bruk og besittelse av narkotika fra straff til hjelp. Rusreformutvalget foreslår derfor å avkriminalisere erverv, bruk og besittelse av narkotika til eget bruk. For å ivareta hensynet til at det er narkotika til eget bruk som foreslås avkriminalisert, foreslår utvalget at det fastsettes straffrie angitte terskelverdier.

Utvalgets mindretall kommenterer jf. punkt 20.3.4 i utredningen at en utilsiktet konsekvens av utvalgets forslag er at den anbefalte modellen vil svekke samfunnets mulighet til effektiv retur av utenlandske borgere som begår narkotikakriminalitet. UDI viser til mindretallets innspill til utvalgets utredning om virkningene forslagene har for vårt felt.

Våre innspill til Rusreformutvalgets utredning begrenser seg til virkningene for utvisningspraksis etter utlendingsloven.

UDI sine kommentarer

Betydningen av utvisning i forhold til narkotikaomsetning

UDI mener forslaget vil ha konsekvenser for utvisningspraksis, da det vil medføre en liberalisering og påvirke formålet med utvisning i disse tilfellene. Vår erfaring er at utvisning er et viktig kriminalitetsforebyggende virkemiddel. Utlendinger uten oppholdstillatelse og som begår kriminalitet, kan raskt sendes ut av Norge og også ut av Schengenområdet, dersom de er tredjelandsborgere uten tillatelse i et annet Schengenland. Det at uttransport kan skje raskt er i tillegg prosessøkonomisk lønnsomt og bidrar til at politiet ikke behøver å bruke uforholdsmessig mye ressurser på sakene. Det å sanksjonere narkotikaomsetning i områder kjent for kjøp og salg av narkotika (definert som åpne rusmiljøer) er en del av politiets innsats for å bekjempe narkotikakriminalitet og hindre nyrekruttering.

Terskelverdiene

Avhengig av hvor terskelverdien settes, påpeker utvalget at de som omsetter narkotika vil forsøke å tilpasse seg terskelen for å unndra seg straffeansvar. Det bemerkes videre at terskelverdien for hva som skal anses å være til eget bruk også får betydning for terskelen for bort- og utvisningsmulighetene. UDI stiller seg bak disse betraktningene.

De foreslåtte terskelverdiene for å ilegge straff ligger godt over de objektive tersklene UDI i dag har for å opprette utvisningssak for besittelse av narkotika, jf. <https://www.udiregelverk.no/rettskilder/udi-retningslinjer/udi-2010-024/> se punkt 10.2.3. Dersom utlendingen blir straffet for salg av narkotika på steder som for politiet er kjent for omfattende narkotikaomsetning, er dette skjerpene ved vurdering av utvisning. UDI vil i dag kunne fatte vedtak om utvisning selv om utlendingen er ilagt straff for mindre kvantum enn de objektive tersklene gir anvisning på.

En stor del av UDIs utvisningsvedtak på grunn av ilagt straff dreier seg om besittelse og salg av mindre mengder narkotika. Vår erfaring er at utenlandske selgere som særlig opererer i områder kjent for narkotikaomsetning er profesjonelle og godt kjent med de til enhver tid gjeldende tersklene for straff og utvisning. De tilpasser seg raskt straffe- og sanksjonsnivået ved kun å være i besittelse av små brukerdoser av gangen og oppbevarer i stedet større depoter i nærheten som de henter frem ved nye salg. Utfordringen med tilpasning til terskelverdiene er også påpekt og diskutert av Rusreformutvalget.

Omtalen av våre retningslinjer

I utredningen punkt 20.3.4 omtaler utvalget UDIs retningslinjer for bort- og utvisning.

Utvalget stiller spørsmål ved om UDIs retningslinjer kan endres til å omfatte straffri narkotika som bort- og utvisningsgrunn. Til dette vil vi bemerke at utvisning etter utlendingsloven bare kan skje etter en konkret vurdering for brudd på utlendingsloven eller etter straff eller særreaksjon for et forhold som kan føre til fengselsstraff. UDI har ikke hjemmel til å endre retningslinjene slik at en utenlandsk borger kan utvises for et ulovlig forhold (med unntak etter utlendingsloven) når forholdet er straffritt.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Ina Knarvik Hørnes
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.